

Ullava Ekoroskin alueelle

■ Ullavan kunta liittyy vuodenvaihteessa Kokkolan kaupunkiin ja tulee samalla osaksi Pohjanmaan Jätelautakunnan ja Ekoroskin toimintalueta.

SIVU 16

eko.

1 • 2008

EKOROSKIS KUNDTIDNING • EKOROSKIN ASIAKASLEHTI

Värmeljusjakten

■ Värmeljusjakten är avgjord! Resultatet och vinnarna presenteras i denna tidning.

SID 12

Biojätteen käsittelymahdollisuudet

Talousjätteiden lajittelun tosiasiat tässä numerossa

Avgifterna för fritidsbostäder

■ Villasäsongen har börjat och med den också insamlingen av hushållsavfall från fritidsbostäderna. Vi presenterar avgiftens beräkningsgrunder och listar nya insamlingspunkter.

SID 15

Vanhat meikit = jätettä

■ Purkit ja tuubit, tahmainen huulipuna, miten lajittelet näitä? Katso sivulle 9, niin löydät vastauksen.

SIVU 9

Biologisella jätteellä on toinen elämä kotona keittiössä tapahtuvan lajittelun jälkeen, se päättyy joko mädätysprosessiin tai kompostoriin. Tässä Tanja Ojanperä esittelee kompostorinsa.

Behandlingen av bioavfall

■ Motivationen att sortera biologiskt avfall och energiavfall skilts kan ibland vara låg, eftersom det hela kanske känns ologiskt. Blöjor i svarta påsen och kladdiga yoghurtburkar i den ljusa påsen. Vad är det för skillnad egentligen?

Viljan växer inte direkt när man lägger båda påsarna i samma kärl. Vad är vitsen? Jo, det är sorteringshallen i Pirilö i Jakobstad som är hela vitsen. Där skiljs de svarta och ljusa påsarna åt.

De svarta påsarnas innehåll går till rötning, där det omvandlas till biogas och mull. Biogasen värmer upp Botniahallen i Korsholm och mullen används som täckningsmaterial på soptippar. Allt tas till vara. Det du gör är till stor nytta!

Läs mera på sidan 4 Lue lisää sivulta 10

Sommaren - högsäsong för sortering

Vår besöksstatistik för år 2007 visar att återvinningsstationerna har flest besökare under juli månad. Under semestern har man tid att städa och gå igenom skåp och utrymmen som väntar på tömning. När man ändå håller på lönar det sig att sortera avfallet färdigt enligt mottagningscontainrarna på återvinningsstationen. Då löper besöket på återvinningsstationen så mycket smidigare.

Återvinningsstationerna har normala öppettider i juli och har därför beredskap att ta emot avfall också från sommarstugorna. Öppettiderna finns bl.a. i vår väggkalender och på våra webbsidor www.ekorosk.fi

Liksom tidigare somrar har Ekorosk placerat ut kärll för fritidsbostädernas hushållsavfall. Där ska man endast lägga de svarta och ljusa påsarna, eftersom innehållet i de kärllerna går direkt till sorteringshallen i Pirilö. På sidan 4 kan man läsa mera om sorteringshallen och hanteringen av den svarta påsen.

Ekorosk har inlett samarbete med återvinningscentralen Retro i Jakobstad, som säljer och reparerar gamla saker. Avsikten med samarbetet är att styra saker som ännu går att använda till återvinning. Saker som man vill ge till återvinning får man föra direkt till butiken på Vagnsmakarevägen. Läs mera om Retro på sidan 6.

Vid årsskiftet går Ullava kommun ihop med Karleby och avsluts därmed till Ekorosks verksamhetsområde. Sorteringen i svarta och ljusa påsar blir en nyhet för Ullavaborna som inte tidigare sorterat bioavfallet skilt. Ekorosk är unikt i Finland med insamlingen av bioavfall från alla hushåll. Tack vare systemet med svarta och ljusa påsar uppfyller vi redan de nationella målsättningarna för år 2016.

Tidningen Ekopunkten önskar alla sina läsare en riktigt god sommar!

Olli Ahllund, VD

Kesä on lajittelun aikaa

Vuoden 2007 kävijätaloston mukaan hyötykäyttöasemilla on eniten asiakkaita heinäkuussa. Loman aikana monella meistä on aikaa siivota ja käydä läpi kaappeja ja varastoja. Siivotessa kannattaa lajitella pois heitettävät jätteet samoihin jakeisiin, joita otetaan vastaan hyötykäyttöasemalla. Tällöin käynti hyötykäyttöasemalla sujuu paljon paremmin.

Hyötykäyttöasemilla on tavanomaiset aukioloajat myös heinäkuussa ja myös valmius ottaa vastaan jätteitä kesämökeiltä. Aukioloajat ilmenevät mm. kotitalouksiin jakamastamme kalenterista tai yhtiömme internet-sivuilta www.ekorosk.fi

Aiempaan tapaan Ekorosk palvelee myös tänä kesänä vapaaajan asutusta koti-taloustalouden keräyspisteillä. Näihin astioihin tulee kuitenkin laittaa vain mustia ja vaaleita pusseja, koska astioiden sisältö menee suoraan Pirilön lajitteluhalliin. Sivulla 10 voit lukea enemmän lajitteluhallista ja mustan pussin jatkokäsittelystä.

Ekorosk on aloittanut yhteistyön kierrätyskeskus Retron kanssa Pietarsaareissa. Retro korjaa ja myy kierrätystavaroita. Yhteistyön tarkoituksena on ohjata käyttökelpoiset tavarat uusiokäyttöön. Tavarat, jotka haluat uusiokäyttöön voit viedä suoraan Retron kauppaan Vaunusepäntielle. Lue lisää Retrosta täällä sivulla.

Vuoden vaihteessa Ekoroskin toiminta-alueeseen liittyy uusi alue, kun Ullavan kunta liittyy Kokkolan kaupunkiin. Jätteiden lajittelu mustaan ja vaaleaan pussiin tulee olemaan uutta ullaalaisille, jotka eivät aiemmin ole lajitelleet biojätteitään. Lue lisää Ullavan liittymisestä Ekoroskin toiminta-alueeseen sivulla 16.

Ekoroskin alue on ainut koko maassa, missä biojätteet lajitellaan erilleen kaikissa talouksissa. Lajittelujärjestelmämme ansiosta me täytämme jo nyt kansalliset tavoitteet, jotka on asetettu vuodelle 2016.

Ekopiste-lehti toivottaa kaikille lukijoilleen oikein hyvää kesää!

Olli Ahllund, TJ

Tavaraa ja tunnelmaa Retrossa

Videoiden, vaatteiden, huonekalujen ja koriste-esineiden seassa työskentelee Pietarsaaren Retron iloinen porukka, jonka kanssa keskusteltaessa et jää vastausta kaipaamaan.

Retro on kierrätyskeskus, sinne saa tuoda kaikenlaista tavaraa, jolle haluaa antaa uuden elämän. Retrossa tavara tarkastetaan ja tarvittaessa kunnostetaan, ennen kuin se jatkaa matkaansa uuden omistajansa luokse.

Retron tiloissa toimii kierrätyskeskus ja kauppa, molemmat sijaitsevat Vaunusepäntielle 17 Pietarsaareissa, ts. Mustan Pörssin takana. Toiminta pyörii samoilla periaatteilla kuin Kokkotyösaatiössä Kokkolassa. Retro on Pietarsaaren seudun viiden kunnan, Kokkotyösaatiön ja Ekoroskin yhteishan-

ke. Toiminnan tavoitteena on työllistää ihmisiä ja hyödyntää käyttökelpoista tavaraa.

- Me kartoitamme ihmisten edellytykset, selvitämme millä heitä voi työllistää ja etsimme heille harjoituspaikkoja, selittää valmentaja Kari Nissi Retrosta.

Tule tänne näkemään

Tekstilipuolella työskentelee kolme sanavalmista naista, jotka keuhuvat työpaikan ilmapiriä ja roh-

Kari Nissi Pietarsaaren Retrossa esittelee myyntiin tullutta videokameraa.

Retrossa tunnelma on hyvä ja työt vaihtelevat, kehuvat työharjoitteluun tulleet.

kaisevat kaikkia työtä tarvitsevia kokeilemaan.

- Kannattaa tulla tänne näkemään, millaista tämä toiminta on, ei sitä ennen voi tietää, sanoo Anna-Liisa.

Hän tuli Retroon heti kun toiminta alkoi Pietarsaareissa kolmisen kuukautta sitten ja on osallistunut tilan kunnostamiseen.

- Olen maalannut, siivonnut ja nauranut. Nyt lajitelen vaatteita, silitän ja hinnoittelen niitä.

Anna-Liisa on tyytyväinen saamansa tilaisuuteen kokeilla toisenlaista työtä.

- Niska ja kädet ovat huonot, jotkut työt eivät enää sovi minulle. Täällä saan rauhassa kokeilla, mitkä tehtävät sopivat.

Hän luottaa Retron henkilökunnan kykyyn auttaa häntä ja kehuu esimiehensä.

- Pomot ovat hyviä. Täällä voi puhua kaikesta.

Purku ja huolto

Retrossa pääsee kokeilemaan monenlaisia työtehtäviä. Kaupan ohella Retrossa on pieni paja, jossa tehdään erilaisia puutavaran ja sähkölaitteiden purkutöitä.

- Puramme ja lajittelemme sähkölaitteita, esimerkiksi video puretaan osiin ja lajitellaan metalli, piirilevyt sekä kaapelit erikseen, kertoo Kari Nissi.

Kuusakoski Oy, joka on kierrätysmetallien jalostaja, ostaa lajiteltua romua ja jalostaa siitä kierrätettyä raaka-ainetta.

- Pystymme myös korjaamaan polkupyöriä ja huoltamaan sähkölaitteita. Toimintamuotomme riippuu ihmisistä, jotka tulevat tänne valmennukseen, sanoo Nissi.

Sähkölaite, joka on huollettu Retrossa, saa huolto raportin, josta ilmenevät tuotteen merkki ja malli, toimenpiteet, aika ja korjaajan kuittaus.

- Huolto raportti toimii myös kuittina

ja takuutodistuksena, Retrossa huollettu sähkölaite saa kolmen kuukauden takuun.

Yhteistyö Ekoroskin kanssa toimii siten, että ihmiset voivat tuoda Retrolle tarkoitettua tavaraa myös Ekoroskin Pedersören seudulla sijaitseville hyötykäyttöasemille.

- Se tarkoittaa, että Pietarsaaren, Pedersören, Luodon, Kruunupyyn ja Uudenkaarlepyyn kuntien hyötykäyttöasemille voi tuoda uusiokäyttöön tarkoitettua tavaraa. Tavara pitää merkata näkyvästi Retron nimellä, kertoo Ekoroskin käyttöpäällikkö Olav Hansén.

Kari Nissi Retrosta huomauttaa, että Retron väki myös noutaa tavaroita Pietarsaaren kaupungin alueelta.

- Soittakaa meille, niin haemme kotoa kaikenlaista tavaraa, esimerkiksi huonekaluja, sähkölaitteita ja esineitä.

PIA GRANKVIST

RETRO

Vaunusepätie 17
Auki ma-pe klo 8-16

Vastaanottaa:

- * Kodinkoneita ja elektroniikkaa (liedet, pesukoneet, kylmälaitteet, TV:t, videot yms.) myös vialliset
- * Hyväkuntoisia huonekaluja ja mattoja
- * Astioita ja koriste-esineitä
- * Ehjiä vaatteita ja kenkiä
- * Harrastevälineitä
- * Kirjoja ja lehtiä
- * Polkupyöriä ja pienkoneita
- * Ovia, ikkunoita, kylpyhuonekalusteita

Yhteystiedot:

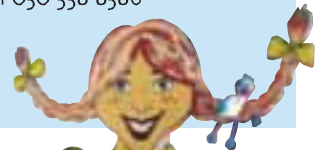
Kuljetus 050-338 2308

Työvalmentaja

Taina Karvonen 050-576 4552

Yksilövalmentaja

Kari Nissi 050-558 8586

KOKKOTYÖSÄÄTIÖ JA RETRO

Kokkotyösäätiö tarjoaa vajaakuntoisille, pitkäaikaistyöttömille tai muusta syystä vaikeuksissa oleville, moniammatillisella otteella aktiivisuutta, osallisuutta, hyvinvointia ja pysyvämpiä elämänhallinnan ratkaisuja.

Säätiön perustajia ovat Kokkolan kaupunki, Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä, Ventuskartano ry, Keski-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrisen yhdistys ry, Kokkolan 4H-yhdistys ry ja Nuoriso-

keskus Villa Elba Oy.

Retro on Pedersören, Pietarsaaren, Kruunupyyn, Luodon ja Uudenkaarlepyyn sekä Kokkotyösäätiön ja Ekoroskin yhteishanke, joka toimii samojen periaatteiden mukaan kuin Kokkotyösäätiö.

Toiminta jakautuu tuotantoon ja valmennukseen. Tuotannon päävastuun kantavat työvalmentajat ja valmennuksen päävastuun kantavat yksilövalmentajat. Työvalmentajat ovat tekniikan

ammattilaisia jotka vastaavat oman yksikkönsä työnjohdosta ja tuotannosta.

Yksilövalmentajat ovat kuntoutuksen, opetuksen ja nuorisotyön ammattilaisia, jotka auttavat ja tukevat valmentautujaa elämänhallinnallisissa ja opiskeluun liittyvissä asioissa.

Valmennuksen päätavoite on valmentautujan pääseminen opiskelemaan tai töihin.

Vaddå svart påse?

Allt blandas ju i bilen

Knyt igen soppåsen med en smällknut, så att påsen inte öppnar sig vid den optiska sorteringen.

Det har ingen betydelse hur jag sorterar hushållsavfallet, de båda påsarna far ju ändå med samma bil. Känner du igen den här tanken, så är du inte ensam. Det är nog det vanligaste argumentet till att inte sortera.

Mikael Kiisk tar bort en 200 liters sopsäck som kommit in med hushållsavfallet och får den optiska anläggningen att stockas.

Vet du att påsarna sorteras mekaniskt när de kommer till Ekorsk? Det är därför bioavfallet ska läggas i den svarta påsen och energiavfallet i den ljusa påsen.

- Om hushållen bara lägger svarta och ljusa påsar i sin tunna, så klarar den optiska anläggningen nog av att skilja påsarna från varandra, säger operatören Mikael Kiisk, som övervakar den optiska sorteringen.

Den optiska sorteringen fungerar med färger, därför ska bioavfallet läggas i en svart påse så att den går att särskilja från de andra påsarna. I sorteringshallen i Pirilö i Jakobstad, där den optiska sorteringen sker, tömmer sopbilarna sin last i en silo i golvet. Den avlånga silon är så bred att tre sopbilar samtidigt kan tömma sin last bredvid varandra.

- Silon är 20,5 m. lång, 2,7 m. bred och 2 m. djup. Den har ett s.k. vandrande golv som sakta för påsarna fram till ett transportband som lyfter upp påsarna och in till den optiska sorteringen, berättar Mikael.

Vandrande golv

Det vandrande golvet består av 18 långa aluminiumplankor som manövreras med hjälp av tre hydraulcylindrar. Genom att ändra rörelsemönstret och hastigheten hos plankorna får man de svarta och ljusa påsarna att röra sig antingen framåt eller bakåt.

- Plankorna i det vandrande golvet rör sig alla framåt på samma gång. Sedan drar sig plankorna tillbaka i tre etapper. Jag kan få golvet att röra sig både framåt och bakåt, berättar operatören Tyrone Nygård.

Transportbandet som lyfter påsarna ger operatören möjlighet att se om det finns något som inte hör hemma bland de svarta och ljusa påsarna. Samtidigt fördelar transportbandet påsarna så att de kommer i en jämn ström till de båda optiska sorterarna.

- Det kan komma allt möjligt bland hushållsavfallet, bland annat fisknät och garnnystan, berättar Mikael.

Påsar som är överfulla eller öppnar sig

kan få hela anläggningen att stanna. Därför är det mycket viktigt att man knyter igen påsarna ordentligt. Den optiska anläggningen klarar heller inte av annat avfall än mjuka påsar på 30 liter och därför blir operatören tvungen att plocka bort det som inte hör hemma i sorteringshallen med en kran. Annars kan hela anläggningen stanna upp eller skadas.

- Det är värst på våarna när folk stordäskar på sommarstugorna och tömmer skräpet i sommarstugornas kärl för hushållsavfall, fast det egentligen ska till återvinningsstationen.

Optisk sortering

Transportbandet fördelar de svarta och ljusa påsarna till två optiska sorteringslinjer som ligger jämsides i sorteringshallen.

- Linjerna klarar av att sortera 320 ton i veckan, berättar Mikael.

Ett optiskt öga känner av färgen och avslagare slår bort de ljusa påsarna till ett underliggande transportband. Det op-

tiska ögat ser inte den svarta färgen och låter därför de svarta påsarna fortsätta längs transportbandet genom avslagarna. Där transportbandet tar slut faller de svarta påsarna ner i containrar och transporteras vidare till Stormossen i Korsholm för rötning.

Rötning

Stormossen i Korsholm har en mekanisk och biologisk behandlingsanläggning, där den svarta påsens innehåll förvandlas till biogas och mull som används till att täcka in Stormossens gamla soptipp med.

Först går de svarta påsarna genom en kross, som öppnar påsarna. Sedan passerar bioavfallet ett roterande trumsikt och ett vindsikt som båda tar bort plast och papper från bioavfallet.

- Vindsiktet ser ut som en stor dammsugare, förklarar Stormossens rådgivare Ira Kekarainen.

Efteråt går bioavfallet ännu via en magnet som tar bort eventuella magnetiska metaller ur avfallet. I den s.k. mixern börjar den biologiska behandlingen. Man blandar bioavfallet med processvattnet och höjer dess temperatur till 55°C. Därefter pumpas bioavfallet till bioreaktorn som är insprängd i berget och rymmer 1700 m³.

- Bioreaktorn är 10 m i diameter och 30 m djup, den har bergväggar. I det här skedet ser bioavfallet ut som en brun värling.

Här inne får det organiska materialet röta i fyra veckor. Det innebär att bioavfallet bryts ner av bakterier i en syrefri miljö.

Vid rötningen bildas biogas som samlas upp i ett gaslager. En del av gasen används i en gasmotor som producerar el och värme för Stormossens eget bruk. Biogasen används också till att värma upp idrottshallen Botniahallen invid riksåttan i Smedsby. Om det kommer mera biogas än man behöver bränns den i en fackla, så att gasen omvandlas till koldioxid och vattenånga, som är miljövänligare.

- Under 2006 brändes bara 10 % av biogasen i facklan.

Resterna från rötningen tas ut via bioreaktorns botten och centrifugeras för att få bort allt överloppsvatten. Vattnet renas på Stormossen så att det liknar avloppsvatten från hushåll innan det går vidare till stadens reningsverk. Det som blir kvar liknar fuktig mull och används som täckmaterial på soptippen.

PIA GRANKVIST

Förespråkar kompostering

Angan stiger ur komposten när Tanja Ojanperä lyfter på locket och lägger färska matrester djupt in i den varma kompostmassan. Hon förklarar att nedbrytningen börjar snabbare om man gräver ner bioavfallet i komposten, och så vänder man ju på kompostmassan samtidigt.

Tanja och Tom Ojanperä har tre kompostorer på sin bakgård i Halkokari i Karleby. De har en värmeisolerad kompostor för bioavfall och två öppna trälådor för trädgårdsavfall och efterkompostering av bioavfallet.

- Jag har alltid varit intresserad av miljöfrågor och försöker producera så lite avfall som möjligt, berättar Tanja om bakgrunden till sitt intresse för kompostering.

Tom har själv byggt deras kompostorer. Den värmeisolerade kompostorn har ett syrefast innandöme.

- Jag kan tipsa alla intresserade, att det

inte löns att använda vanlig plåt på insidan, den rostar genast, säger Tom.

Tanja och Tom rekommenderar att man använder en värmeisolerad kompostor som står ute på gården istället för att försöka kompostera inomhus.

- När man komposterar inomhus måste man svänga kompostmassan oftare annars börjar den lukta illa ganska fort.

Tanja är en riktig entusiast som själv samlar in strömmaterial från sin egen gårdsplan.

- Det måste vara tillräckligt grovt så att kompostmassan blir tillräckligt luftig. Bara löv räcker inte.

Hon har också tips på hur man ska få igång nedbrytningen.

- Om processen inte kommer igång, ska man gräva ner fiskrens i komposten. Det sätter igång nedbrytningen.

PIA GRANKVIST

Tanja Ojanperä är en entusiastisk komposterare, som försöker producera så lite avfall som möjligt. Hunden Ukko hjälper till så gott han kan.

INFO

Innan man sätter igång med kompostering lönar det sig att överväga följande punkter:

- Har jag användning av kompostmyllan i min trädgård?
- Orkar jag eller någon av familjemedlemmarna sköta om en kompostor?
- Kan jag placera en kompostor på min tomt utan att grannsämjan försämras?

Om svaret på alla tre frågorna är jakande, kan du gratis beställa en komposteringsguide från Österbottens avfallsnämnd eller ladda ner den från nämndens webbsidor på adressen www.ekoso.fi

Österbackas grönsaker är närmät i närbutikerna

Man kan också köpa färska grönsaker och sommarblommor i trädgårdens gårdsbutik. Gun-Viol Österbacka ansvarar för odlingen av sommarblommor och betjäna i gårdsbutiken.

Den tomatröda paketbilen från Österbacka Trädgård med sina grönsaker är en välbekant syn i Terjärv, Kaustby och Vetil. Närbutikerna får färska tomater, gurkor och sallad från trädgården två gånger i veckan.

Veckans brädaste dagar på Österbacka Trädgård är måndagar och torsdagar, då man levererar färska grönsaker till områdets närbutiker. Den röda paketbilen syns då lite varstans. Områdets invånare uppskattar också sin odla-

INFO

ÖSTERBACKA TRÄDGÅRD, Kortjärvi

- ett familjeföretag som är grundat 1967
- idkar växthusodling på 4500 m²
- odlar tomater, gurkor, issallat och sommarblommor
- sysselsätter 3 familjemedlemmar, 2 heltidsanställda, 2 deltidanställda och 2 säsongarbetare.

re till den grad att de övertalade en lokal köpman att ta in Österbackas tomater i sitt sortiment.

- Kunderna blev arga när den lokala odlarens produkter inte fanns i butikshyllorna, berättar Sune Österbacka med ett leende.

Närmat uppskattas för att den är färsk. Den nyplockade tomaten levereras direkt till butiken, den går inte via något centrallager för vidaretransport.

- En av närbutikernas grönsaksförsäljare berättade att det knappt blir något spill med våra grönsaker, eftersom de är färska när de kommer till butiken, säger Sune.

Den samvetsgranne grönsaksodlaren har också begründat växthusodlingens inverkan på klimatförändringen.

- Det finns flera aspekter på den saken. När man värmer upp växthuset året runt går det åt mindre olja per kilo skördad tomat än vid säsongodling, eftersom det kommer mer tomater när man odlar året runt. Å andra sidan går det åt mera elektricitet vid åretrundodling. Minst energi går det om tomaten odlas i ett varmt klimat. Men då förbrukar transporten mycket energi och tar lång tid, vilket innebär att man måste upprätthålla tomatens kvalitet med hjälp av olika kemikalier och konstgjorda metoder, funderar Sune. Han konstaterar att han inte vet hur han skulle producera tomater, som skulle stå sig lika länge som de utländska tomaterna. Det är ett konstaterande som får åtminstone mig att undra med vilka metoder de utländska tomaterna är producerade.

PIA GRANQVIST

NÄRMAT

Enligt en definition på närmät är det all mat som har odlats inom det område du kan se från ditt eget kyrktorn. Enligt en arbetsgrupp som behandlat närmät på jord- och skogsbruksministeriet är det fråga om matproduktion och -konsumtion som använder råvaror och arbetskraft från närområ-

det. Därmed främjar man ekonomin och sysselsättningen i närområdet. Det geografiska området måste inte begränsas särskilt snävt. Det kan vara en kommun, region eller ett ekonomiskt område.

Källa: www.martat.fi

Precis som sången säger, kan man byta grejer på Retro, eller rättare sagt lämna in sina egna och köpa nygamla för en liten slant. Retro är en återvinningscentral dit man får föra alla möjliga saker som man vill ge ett nytt liv. På Retro kollar man varan och reparerar den vid behov, innan den fortsätter sin väg till en ny ägare.

Retro

Retro har både återvinningscentral och affär, som finns i samma lokal på Vagnsmakarevägen 17 i Jakobstad, dvs. bakom Musta Pörsi. Verksamheten fungerar enligt samma principer som Kokkotyöstiftelsen i Karleby. Retro är ett samarbetsprojekt som skapats av de fem kommunerna kring Jakobstad, Kokkotyöstiftelsen och Ekorosk. Avsikten med verksamheten är att sysselsätta folk.

På Retro har vi trevliga chefer och bra stämning, säger arbetspraktikanterna.

förädla återvunna metaller till ny råvara.

- Vi kan också renovera cyklar och utföra service på elapparater. Vår verksamhet beror ganska långt på människorna som kommer hit på arbetsträning, säger Nissi.

En elapparat som man servat på Retro får en servicereport, där märke och modell, åtgärder, tid och montörens kvittering framgår.

- Servicereporten fungerar samtidigt som ett garantibevis och kvitto, en elapparat som servats på Retro får tre månaders garanti.

Samarbetet med Ekorosk innebär att folk kan föra saker som ska till Retro till återvinningsstationerna i Jakobstadsnejden.

- Det betyder att man kan föra saker som får användas på nytt till återvinningsstationerna i Jakobstad, Kronoby, Larsmo, Nykarleby och Pedersöre. Saker ska märkas tydligt med Retros namn, berättar Ekorosks driftschef Olav Hansén.

Kari Nissi från Retro påpekar att Retros anställda också hämtar saker hemifrån inom staden Jakobstads område.

- Ring oss, vi hämtar allt möjligt, t.ex. möbler, elapparater och olika föremål.

PIA GRANKVIST

har öppnat

- Ska vi, ska vi byta grejer me varann?

- Vi kartlägger människornas förutsättningar, tar reda på vad man kunde sysselsätta dem med och söker praktikplatser åt dem, berättar handledare Kari Nissi på Retro.

Kom och se själv

På textilavdelningen arbetar tre glada kvinnor, som skryter på den goda stämningen och uppmanar alla som behöver arbete att prova på.

- Det lönar sig att komma hit och se själv, hur det är att jobba här, det kan man inte veta på förhand, säger Anna-Liisa.

Hon kom till Retro genast när verksamheten inleddes för tre månader sedan och har deltagit i renoveringen av lokalen i Jakobstad.

- Jag har målat, städlat och skratat. Nu sorterar jag kläder, stryker och prissätter dem.

Anna-Liisa är nöjd med möjligheten att prova på andra arbetsuppgifter.

- Jag har dåliga händer och dålig nacke, en del arbetsuppgifter passar mig inte. Här får jag prova på i lugn och ro, och se vilka uppgifter som passar mig.

Hon litar på att Retros personal kan hjälpa henne och har bara gott att säga om dem.

- Cheferna är bra. Här kan man tala om allt.

Montering och service

På Retro kan man prova på många olika sorters arbetsuppgifter. Förutom affären finns det en liten verkstad på Retro, där man plockar isär träsaker och elapparater.

- Vi plockar isär elapparater och sorterar delarna till återvinning, t.ex. plockar vi isär videoapparater och sorterar metalldelar, kretskort och kablar skilt, berättar Kari Nissi.

Skrotet säljs till Kuusakoski Ab, som

RETRO

Vagnsmakarevägen 17
Öppet må-fre kl. 8-16

Retro tar emot:

- * Hushållsmaskiner och elektronik (spisar, tvättmaskiner, kyl- och frysskåp, TV- och videoapparater o.dyl.) också söndriga
- * Användbara möbler och mattor
- * Kärl
- * Hela och rena kläder och skor
- * Idrottsredskap
- * Böcker
- * Cyklar och små maskiner
- * Dörrar, fönster och badrumsinredningar

Kontaktuppgifter:

Transport 050-338 2308

Arbetsledare

Taina Karvonen 050-576 4552

Individuell handledare

Kari Nissi 050-558 8586

KOKKOTYÖSTIFTELSEN OCH RETRO

Kokkotyöstiftelsen erbjuder aktivitet, delaktighet, välmående och hållbara lösningar på livssituationen åt personer som har nedsatt kondition, är långtidsarbetslösa eller har svårigheter av andra orsaker.

Stiftelsen har grundats av staden Karleby, Utbildningskoncernen i Mellersta Österbotten, Ventusgården, Mellersta Österbottens socialpsykiatriska förening, Karleby 4H-förening och ungdomscentret Villa Elba.

Retro är ett samarbetsprojekt mellan kommunerna Jakobstad, Kronoby, Larsmo, Nykarleby och Pedersöre samt Kokkotyöstiftelsen och Ekorosk. Retro fungerar enligt samma principer

som Kokkotyöstiftelsen.

Verksamheten fördelar sig på produktion och handledning. Huvudansvaret för produktionen har arbetsledarna medan de individuella handledarna har huvudansvaret för handledningen. Arbetsledarna är professionella inom sin bransch och ansvarar för arbetsledningen och produktionen vid sin enhet. De individuella handledarna är professionella inom rehabilitering, undervisning och ungdomsarbete. De hjälper och stöder klienterna i saker som berör livssituationen och studierna. Avsikten med handledningen är att klienten ska få ett jobb eller en studieplats.

Kari Nissi berättar att en elapparat som servats på Retro får tre månaders garanti.

Vapaa-ajan asunnon jätteen palvelumaksu

Aukioloajat

■ Kokkolan Terminaalikadun ja Pietarsaaren Pirilön hyötykäyttöasemat ovat avoinna arkisin klo 8–18 ja lauantaisin klo 9–13. Uudenkaarlepyyn hyötykäyttöasema on avoinna maanantaisin klo 14–18 ja torstaisin klo 12–18, sekä kuukauden ensimmäisenä lauantaina klo 9–13. Muiden hyötykäyttöasemien aukioloajat löytyvät Ekoroskin kalenterista sekä nettisivuiltamme.

Jätehuolto puhuttaa myös naapurimaassa

■ Avfall Sverige protestoi mediassa vallitsevaa jätehuollon yksipuolista kuvaa vastaan. Heidän mielestään kunnalliset yhtiöt sivuutetaan tiedotusvälineissä, mikä johtaa siihen, että tieto on harhaanjohtavaa.

Avfall Sverigen toimitusjohtaja Weine Wiqvist kommentoi mm. Fokus lehden yhtä artikkelia tällä tavalla.

”Erittäin monimutkainen yhteiskunnan palvelumuoto pelkistetään ”sotaan” kahden osapuolen välillä, ne leimataan ”hyviin” – yksityiset toimijat – ja ”pahoihin” – kuntien muodostamat toimijat”

”Me, eli kunnat ja niiden yhtiöt, vaikutamme omalta osaltamme kasvavaan kierrätykseen eikä meillä ole mitään yksityisiä toimijoita vastaan. Kunnat varmistavat että 95 % kaikesta kotitalousjätteestä kierrätetään. Siksi vastustamme sitä, että vain yhtä osapuolta kuunnellaan.

Silloin raportointi antaa väärän ja yksipuolisen kuvan alalta.”

Avfall Sverige on kunnallisten jäteyhtiöiden toimialajärjestö ja kommentti on julkaistu heidän nettisivuillaan www.avfallsverige.se.

Ekorosk perii vapaa-ajan asuntojen haltijoille tarjoamastaan palveluista jätemaksuja. Jättemaksu koostuu kahdesta osasta, joista toinen on kiinteä maksu ja toinen tyhjennysmaksu.

Ekoroskin toiminta-alueella vakituisesti asuva vapaa-ajan asunnon haltija maksaa ainoastaan tyhjennysmaksun vapaa-ajan asunnollaan tuottamastaan jätteestä, koska he maksavat kiinteän maksun jo vakituisesta asunnostaan.

Vakituisesti Ekoroskin alueen ulkopuolella asuva vapaa-ajan asunnon haltija maksaa sekä kiinteän maksun että tyhjennysmaksun. Kiinteä maksu antaa vapaa-ajan asunnon haltijalle oikeuden käyttää ekopisteitä ja hyötykäyttöasemia. Ekopisteet sijaitsevat keskeisillä paikoilla, esimerkiksi kauppojen läheisyydessä.

Kiinteä maksu on 16,42 €/vuosi (sis. alv. 22 %).

Tyhjennysmaksu on jaettu kolmeen eri maksuluokkaan Ekoroskin kyseisellä vapaa-ajan asutusalueella tarjoaman palvelutason mukaan. Ks. alla.

Ekorosk asentaa vähitellen vapaa-ajan asuntojen lajitellulle kotitalousjätteelle maanalaiset keräysastiat.

Uudet keräyspisteet vapaa-ajan asuntojen kotitalousjätteelle 2008:

ALAHÄRMÄ	Hyötykäyttöasema Kuoppalantiellä 18
KAUSTINEN	Hyötykäyttöasema Vissavedentiellä 6
KORTESJÄRVI	Hyötykäyttöasema Ollinkankaantiellä 94
RÄYRINKI	Hyötykäyttöasema Patanantiellä 331
VETELI	Hyötykäyttöasema Äijäpatantiellä 8

Vapaa-ajan asuntojen kotitalousjäte otetaan vastaan hyötykäyttöasemien aukioloaikoina.

PALVELUTASO	TYHJENNYSMAKSU/VUOSI (sis. alv. 22 %)
1. Aluekeräysastia vapaa-ajan asutusalueella tai pienvenesatamassa jota käytetään tai vapaa-ajan asunnolle johtavan reitin varrella.	25,-
2. Aluekeräysastia ei ole vapaa-ajan asutusalueella tai pienvenesatamassa jota käytetään, mutta vapaa-ajan asunnolle johtavan pääasiallisen reitin varrella.	15,-
3. Aluekeräysastia ei ole vapaa-ajan asutusalueella tai pienvenesatamassa jota käytetään, eikä vapaa-ajan asunnolle johtavan pääasiallisen reitin varrella.	10,-

"Englantilaisen perheen sunnuntailounaalla syödään aineksia, jotka ovat matkustaneet 10.000 kilometriä, lähiruoalla etäisyys laskisi 50 kilometriin."

"Havanna on ekologisesti järkevin kaupunki, koska 90 prosenttia elintarvikkeista tuotetaan sen lähiympäristössä."

Helsinki University bulletin

Uusi loppusijoitusalue valmistuu aikataulussa

Kokkolan Storkohmoon rakennetaan parhailaan Ekoroskin uutta loppusijoitusalueutta, rakennushanke on aikataulussa. Jos kesästä tulee kuiva ja rakennus-

työt etenevät samaan tahtiin, uusi loppusijoitusalue voidaan ottaa käyttöön syksyllä. Uudelle alueelle rakennettua pohjaa testataan parhaillaan, koska sen täytyy täyttää valtioneuvoston

loppusijoitusalueille asettamat vaatimukset.

Storkohmon vanha loppusijoitusalue suljettiin 31.10.2007. Loppusijoitettavat jätteet vastaanotetaan ja varastoidaan par-

haillaan väliaikaisesti uudelle pilaantuneiden maiden kentälle kunnes uusi loppusijoitusalue valmistuu.

Maa- talouksien suursiivous

Maanviljelijät tekivät tiloiltaan suursiivouksen, kun Ekorosk järjesti ensimmäistä kertaa maatalousmuovien keräyksen. Jopa 148 maatilaa osallistui keräykseen, siis enemmän osallistujia kuin mitä vuosittain järjestettävässä metallinkeräyskampanjassa.

2 tonnia/maatila

Maatalousmuovia kerättiin Ekoroskin kenttäesimiehen

Mats Koivusalon johdolla yhteensä 294 840 kg, eli 2 tonnia/maatila. Nouto on helppo tapa maanviljelijöille päästä eroon muovista ja he arvostivat sitä kovasti.

Suurta suosiota saavuttanutta keräystä järjestetään myös ensi keväänä. Tarkempi ajankohta ilmoitetaan Ekoroskin seinäkalenterissa, joka jaetaan toiminta-alueen kaikkiin talouksiin vuoden lopussa.

Mihin meikit?

- mihin lajitellaan ihovoidepurkit, hajuvesipullot ja ripsivärit yms.?

■ Pakkaukset lajitellaan aina valmistusmateriaalin mukaan.

Jos esimerkiksi huulirasvan pakkaus on valmistettu muovista, se laitetaan vaaleaan pussiin, vaikka huulirasvaa olisi vähän jäljellä.

Muista kuitenkin aina, että metalli määrää mihin pakkaus lajitellaan. Jos missä tahansa pakkauksessa on käytetty osittain metallia, se menee aina metallinkeräykseen.

Tyhjät hajuvesipullot ja muut lasiset kosmetiikkapakkaukset menevät lasinkeräykseen. Jos korkki on muovista, se irrotetaan ja laitetaan vaaleaan pussiin.

Meikkien lajittelussa pätevät siis samat säännöt kuin kaikessa muussakin lajittelussa.

Enemmän tietoa löydät kodin jäteoppaasta, sen voit ladata nettisivuiltamme tai tilata ilmaiseksi jäteneuvojiltamme puhelinnumerosta 7814540.

Kosmetiikkapakkaukset lajitellaan valmistusmateriaalin mukaan.

Mikä musta pussi?

Kaikkihan sekoittuu kuljetuksessa

"On ihan sama miten minä lajitelen, molemmat pussithan viedään kuitenkin samalla autolla." Jos ajattelet näin, et ole ainoa. Tämä ajattelutapa on varmasti yleisin syy olla lajittelematta.

Tiesitkö, että pussit lajitellaan mekaanisesti Ekoroskillä? Siksi biojäte on laitettava mustaan pussiin ja energijäte vaaleaan pussiin.

- Jos kotitaloudet laittavat vain mustia ja vaaleita pusseja jätteistään, optinen lajittelija erottaa ne kyllä toisistaan, sanoo Mikael Kiisk, joka on optisen lajittelun valvoja.

Optinen lajittelija toimii väreillä, siksi biojäte on laitettava mustaan pussiin, jotta sen voi erottaa muusta jätteestä. Pietarsaaren Pirilön lajitteluhallissa jätteautot tyhjentävät kuormansa siiloon. Pitkänomaisen siilon reunaan mahtuu kolme jätteautoa kerralla tyhjentämään kuormansa.

- Siilo on 20,5 metriä pitkä, 2,7 metriä leveä ja 2 metriä syvä. Siinä on ns. vaeltava lattia, joka hitaasti vie pussit kuljetinhihnalle, joka nostaa pussit optiseen lajitteluun, kertoo Mikael.

Vaeltava lattia

Vaeltava lattia koostuu 18:sta pitkästä alumiinilankusta, joita ohjataan kolmella hydraulisella sylinterillä. Muuttamalla lankkujen liikkumista ja nopeutta mustat ja vaaleat pussit alkavat liikkua.

- Vaeltavan lattian lankut liikkuvat kaikki kerralla eteenpäin. Sitten ne vetäytyvät taaksepäin kolmessa vaiheessa. Saan lattian liikkumaan sekä eteen että taaksepäin, kertoo valvoja Tyrone Nygård.

Pusseja nostava kuljetinhihna antaa valvojalle mahdollisuuden tarkistaa, onko pussien seassa esineitä, jotka eivät sinne kuulu. Kuljetinhihna jaksottaa samalla pusseja, jotta ne tulevat tasaisessa tahdissa optisille lajittelijoille.

- Talousjätteen seassa voi olla kaikenlaista, esimerkiksi paaliverkkoja ja patjoja, kertoo Mikael.

Liikaksi täytetyt tai avautuneet pussit voivat pysäyttää koko laitoksen. Siksi on erittäin tärkeää, että pussit solmitaan kunnolla kiinni. Optinen laitos ei pysty käsittelemään muuta kuin pehmeitä 30-litran pusseja, siksi valvoja poimii sopimattomat esineet pois nosturilla. Muuten koko laitos voi tukkeutua tai vahingoittua.

- Tilanne on pahin keväisin, kun ihmiset siivoavat kesämökeillään ja tyhjentävät roskat vapaa-ajan asuntojen talousjäteastioihin, vaikka ne kuuluu viädä hyötykäyttöasemalle.

Biologinen käsittely alkaa Stormossenin sekoitussäiliössä, missä biojätteen sekoitetaan prosessivettä, ja seos lämmitetään 55-asteiseksi.

Optinen lajittelu

Kuljetinhihna jaksottaa mustat ja vaaleat pussit lajitteluhallissa toimiville kahdelle vierekkäiselle optiselle lajittelulinjalle.

- Kumpikin linja pystyy lajittelemaan 320 tonnia kotitalousjätettä viikossa, kertoo Mikael.

Optinen silmä tunnistaa värit ja ns. potkija potkii vaaleat pussit alla olevalle kuljetinhihnalle. Optinen tunnistin ei tunnista mustaa väriä, joten mustat pussit saavat jatkaa kuljetinhihnaa pitkien potkijoiden ohitse. Kuljetinhihnan päädyssä, mustat pussit putoavat kontteihin, jotka täyttyessään kuljetetaan

eteenpäin Mustasaaren Stormossenille mädätykseen.

Mädätys

Mustasaaren Stormossenilla on mekaaninen ja biologinen käsittelylaitos, jossa mustan pussin sisällöstä tuotetaan biokaasua ja multaa. Multa käytetään Stormossenin vanhan kaatopaikan peittämiseen.

Stormossenilla mustat pussit ajetaan ensin pussinrepijän kautta, joka aukaisee pussit. Rumpuseulan ja tuuliseulan avulla erotetaan muovit ja paperit biojätteestä.

- Tuuliseula näyttää isolle pölynimurille, selittää Stormossenin jäteneuvoja Ira Kekarainen.

Biojäte kulkee vielä magneetin kautta, joka poistaa mahdolliset magneettiset metallit jätteestä. Biologinen käsittelyprosessi alkaa sekoitussäiliössä. Biojätteeseen sekoitetaan prosessivettä ja seos lämmitetään höyryllä 55:een asteeseen. Seos jatkaa matkaansa kalliioon louhittuun bioreaktoriin, jonne mahtuu 1700 m³.

- Bioreaktori on 10 m leveä ja 30 m syvä ja sillä on kallioseinät. Tässä vaiheessa biojäte näyttää ruskehtavalta velliltä.

Bioreaktorissa orgaaninen aine mätänee neljä viikkoa, jonka aikana bak-

Sido talousjätepussi kaksoisollmulla, jotta pussi ei avaudu kuljetuksen tai optisen lajittelun aikana.

terit hajottavat biojätteen reaktorin happeuttomissa olosuhteissa.

Mädätyksessä syntyy biokaasua, jota kerätään kaasuväylään. Osa kaasusta käytetään kaasumootorissa, jolla tuotetaan sähköä ja lämpöä Stormossenin omaan käyttöön. Biokaasua käytetään myös Botniahallin lämmitykseen. Botniahalli on Vaasan ja Mustasaaren urheiluhalli Sepänkylässä valtatie 8 vieressä. Jos laitos tuottaa ylimääräistä biokaasua, sitä poltetaan soihupolttimessa. Siinä biokaasu muuttuu ympäristöystävällisemmäksi hiilioksidiksi ja vesihöyryksi.

- Vain 10 % biokaasusta jouduttiin polttamaan soihdussa vuoden 2006 aikana.

Mädätysjäätä poistetaan bioreaktorin pohjan kautta ja siitä lingotetaan ylimääräinen vesi pois. Vesi kierrätetään prosessivedenpuhdistamon kautta takaisin prosessiin tai kaupungin vedenpuhdistamolle. Mädätysjäätä muistuttaa kostea multaa, se päättyy kaatopaikan peiteaineeksi.

PIA GRANKVIST

Kauko-ohjattava nosturi toimii Tyrone Nygårdin apuna, kun hän poimii pois sellaiset jätteet, jotka eivät kuulu olla mustien ja vaaleiden pussien seassa.

Tanja Ojanperä on kompostointi-intoilija, joka itse kerää kompostorin kariketta omalta pihalta. Hänen miehensä Tom on rakentanut heidän kompostorinsa itse.

Kompostoinnin puolesta puhuja

Lämpimästä kompostorista nousee höyrypilvi kun Tanja Ojanperä nostaa kannen ja panee syvälle kompostimassan keskelle tuoret ruokajätteet. Hän selittää, että hajoaminen käynnistyy nopeammin kompostorin lämpimässä keskipisteessä, ja kompostimassa tulee samalla käännettyksi.

Tanja ja Tom Ojanperällä on kolme kompostoria takapihallaan Kokkolan Halkokarilla. Heillä on kaksi avonaista puulaatikkoa puutarhajätteelle ja kotitalousjätteen jälki-kompostoinnille sekä lämpöeristetty kompostori kotitalousjätteelle.

- Olen aina ollut kiinnostunut ympäristöasioista ja yritän tuottaa mahdollisimman vähän jätettä, kertoo Tanja syyksi laajamittaiseen kompostointiin.

Tom on rakentanut itse heidän kompostorinsa. Lämpöeristetyllä kompostorilla on haponkestävä sisäpuoli.

- Sen voin kertoa vinkkinä, että sisäpuolelle ei kannata laittaa tavanomaista peltiä, se ruostuu saman tien, sanoo Tom.

Tanja ja Tom suosittelevat lämpöeristeen kompostorin käyttöä sisäkompostorin tilalle.

- Sisäkompostori on isompi kuin lämpöeristetty kompostori, koska kompostimassa pitää sekoittaa useammin.

Tanja on todellinen intoilija, joka kerää kompostorin kariketta itse omalta pihalta.

- Se pitää vain olla riittävän karkeaa, jotta kompostimassasta tulee riittävän kuohkeaa. Puun lehdet eivät riitä.

Hänellä on myös vinkki hajoamisen käynnistämiseksi,

- Jos kompostori ei toimi, kannattaa laittaa siihen kalan perkeitä. Se käynnistää hajoamisen.

INFO

Ennen kompostoinnin aloittamista kannattaa harkita seuraavia seikkoja:

- Onko minulla käyttöä kompostimullalle puutarhassani?
- Onko minulla tai perheenjäsenilläni riittävästi intoa hoitaa kompostori?
- Onko mahdollista sijoittaa kompostori tontilleni ilman että naapurisopu vaarantuu?

Jos vastauksesi kaikkiin kysymyksiin on kyllä, kannattaa tilata kompostointiopas veloitetusta Pohjanmaan jätelautakunnalta tai ladata se jätelautakunnan kotisivuilta osoitteesta www.ekoso.fi

Mestareiden päivä

Mitkä mestarit ovat 7-8-vuotiaita, taitavat kierrätyksen ja ovat kotoisin Kaustiselta? No, Puumalan koulun 1.-2. luokkalaisten tiettenkin! He ovat kierrätysmestareita, koska he voittivat Tuikkujahdin 2008.

Mestareita kuuluu juhlia ja näin tehtiin toukokuun lopussa, kun Ekoroskilla oli suuri diplomien jakotilaisuus. Oppi-

laat saivat diplomit, kierrätysmestari-rintamerkit ja lajittelutietoa. Mestareita kun ovatkin, Puumalan koulun 1.-2. luokkalaisten tiesivät vastaukset melkein kaikkiin luennoitsija Marko Bergin esittämiin lajittelukysymyksiin. Vierailun huipentuma oli kiertokävely Ekoroskin Pirilön alueella, jolloin tutustuttiin hyötykäyttöasemaan, lajitteluhalliin, Ewapowerin käsittelylai-

tokseen ja lajittelukenttään.

Palkintopäivään mahtui myös toisenlaisista hupia, luokka-aterioi ammattikoulu Optiman opetusravintolassa ja kävi uimahallilla uimassa. Näin juhlittiin ahkerien mestarien menestystä Tuikkujahdissa 2008.

PIA GRANKVIST

Sovi aika ja tule tutustumaan! Ekoroskilla on aina avoimet ovet. Tutustumiskäyntiin kuuluu lajitteluluento sekä kiertokävely ja tietenkin kahvit. Lajitteluluennon voimme myös pitää omassa kotikunnassasi. Kaikki ryhmät ovat tervetulleita!

Tuikkujahti

Tuikkujahti on kilpailu, jonka Ekorosk järjestää kaikille toiminta-alueensa alasteille. Jokainen osallistuja saa hienon rintamerkin, jossa lukee Olen kierrättäjä-mestari. Kilpailun aikana luokat keräävät tuikuista jäävät alumiinikupit, ja tavoitteena on kierrättää kaikki tuikuista jäävät alumiinikupit. Luokka, joka oppilasta kohti kerää eniten alumiinikuppeja voittaa pääpalkinnon! Pääpalkinto on koko luokan elämyspäivä Pietarsaareissa. Päivään kuuluu vierailu Ekoroskilla, ruokailu kaupungissa ja lopuksi uimahallilla käynti. Bussikuljetus kuuluu palkintoon.

Boka en tid och kom på besök! Ekorosk har alltid öppet hus. Ett besök består av en sorteringsföreläsning, rundtur och kaffe förstås. Vi kan också hålla sorteringsföreläsningen i Er hemkommun. Alla grupper är välkomna!

Värmeljusjakten

Värmeljusjakten är en tävling som Ekorosk ordnar för alla lågstudier inom verksamhetsområdet. Alla deltagare får en fin pins där det står Jag är en Åter-vinnare. Tävlingen går ut på att skolklasserna samlar in alumiinikopparna som blir kvar av värmeljus. Målsättningen med tävlingen är att återvinna alla alumiinikoppar från alla värmeljus! Den klass som samlar in flest alumiinikoppar per elev vinner. Huvudvinsten är en upplevelsedag i Jakobstad som består av ett besök på Ekorosk, mat på stan och ett simhallbesök. Transporten ingår.

Vem är 7-8 år, vet mycket om sortering och är hemma från Kaustby? Nå, ettorna och tvåorna från Puumala skola i Kaustby förstås! De vann Värmeljusjakten 2008 och kan kalla sig återvinnare.

När man vunnit något ska det firas och det gjorde man i slutet av maj, när Ekorosk ordnade prisutdelning i Pirilö. Bar-

nen från Puumala skola fick diplom och pins med texten Jag är en Åter-vinnare samt mycket kunskap om sortering. Och visst kunde de svaren på de flesta av de frågor om sortering, som föreläsaren Marko Berg ställde dem, de är ju återvinnare. Besöket avslutades med en rundtur på området i Pirilö. Återvinnarna fick bekanta sig med återvinningsstationen, sor-

teringshallen, behandlingsanläggningen Ewapower och sorteringsfältet.

Programmet tog inte slut där, klassen åt också lunch vid yrkesskolan Optimas undervisningsrestaurang och besökte simhallen i Jakobstad. De duktiga vinnarna i Värmeljusjakten 2008 blev alltså ordentligt firade.

PIA GRANKVIST

Vinnarnas dag

Puumalan koulun 1.-2. luokkalaisten voittivat Tuikkujahdin ja kävivät Ekoroskilla palkintomatallaan. Kuvassa he osallistuvat yritysneuvoja Marko Bergin pitämään lajitteluluentoon. Ettorna och tvåorna från Puumala skola vann Värmeljusjakten och besökte Ekorosk som en del av huvudvinsten. På bilden deltar de i en sorteringsföreläsning med företagsrådgivare Marko Berg.

Vierailijoita kiinnostavat optiset lajittelijat, jotka erottelevat mustat ja vaaleat pussit toisistaan. Besökarna är mycket intresserade av de optiska sorterarna som skiljer de svarta och ljusa påsarna från varandra.

Ewapowerilla vierailijat tutustuvat energijätteen, siis vaaleiden pussien, käsittelyyn. Vid Ewapower bekantar sig besökarna med behandlingen av energiavfallet, alltså de ljusa påsarna.

Mariika Käsälä Puumalan koulun 1.-2. luokasta saa diplomien ja rintamerkin Tuikkujahdin voitosta. Luokan kaikki oppilaat saivat diplomit hienosta suorituksesta kilpailussa. Tiedottaja Pia Grankvist jakoi diplomit. Mariika Käsälä från klass 1-2 vid Puumala skola får sitt diplom och en pins för vinsten i Värmeljusjakten. Klassens alla elever fick diplom för en god prestation i tävlingen. Informator Pia Grankvist delade ut diplomerna.

Yritysneuvoja Marko Berg kertoo Puumalan koulun 1.-2. luokkalaisten vaarallisesta jätteestä ja miten sitä pitää lajitella. Företagsrådgivare Marko Berg berättar för ettorna och tvåorna från Puumala skola om farligt avfall och hur det ska sorteras.

Kokkolan Isokylän koulun luokka 2 A tuli toiseksi

Klass 2 A från Storby skola i Karleby kom på andra plats

Faktaa

Alumiini on ihanteellinen materiaali kierrätettäväksi, koska sen uudelleen sulattaminen vaatii vain 5 % uuden alumiinin valmistamiseen tarvittavasta energiasta. Suomessa valmistetaan vuosittain noin 5000 tonnia alumiinia kierrätysalumiinista. Tämä tarkoittaa, että 80 – 90 % Suomen alumiinivaluista tehdään kierrätetystä alumiinista.

Isokylän koulun luokka 2 A keräsi toiseksi eniten tuikkukuppeja oppilasta kohti. Tässä oppilaat vievät tuikkuaan Ekoroskille tiedottaja Pia Grankvistin kanssa. Klass 2 A från Storby skola samlade in näst flest aluminiumkoppar per elev. Här hämtar informatör Pia Grankvist kopparna till Ekorosk.

Isokylän koulun luokka 2 A juhlii toista sijaansa Tuikkujahdissa. Oppilaat ovat leiponeet täytekakun yhdessä opettajansa Marja Warghin kanssa.

Klass 2 A från Storby skola i Karleby kom på andra plats i Värmeljuskakten. Eleverna firade detta med tårta och saft. Tårtan hade de själva bakat tillsammans med sin lärare Marja Wargh.

Fakta

Aluminium är ett idealiskt material för återvinning, eftersom det vid nedsmältningen bara går åt 5 % av den energimängd, som går åt vid produktionen av nytt aluminium. I Finland produceras årligen ca 5000 ton aluminium av återvunnet aluminium. Det innebär att 80 – 90 % av aluminiumprodukterna görs av återvunnet aluminium.

Tuikkujahti 2008 - Tulokset Värmeljuskakten 2008 - Resultat

KOULU SKOLA	LUOKKA KLASS	OPPILAITA ELEVER	TULOS RESULTAT	MÄÄRÄ/OPPIL. ANTAL/ELEV	SIJA PLACER.
Puumalan koulu	1-2	12	7202	600,2	1
Isokylän koulu	2a	24	13449	560,38	2
Skogsparkens skola	2 b	13	5303	408,1	3
Centralskolan Kronoby	2	12	4610	384,2	4
Normens skola	5a	10	2705	270	5
Kirkonkylän Koulu Lohtaja	4	15	3727	248,5	6
Ytterjeppo skola	3-4	18	4392	244	7
Östensö skola	5-6	12	2779	231,6	8
Skogsparkens skola förskola	grupp 1	13	2887	222,1	9
Nedervetil skola	1	21	4428	210,9	10
Heimbacka skola	5	15	3112	207,5	11
Centralskolan Kronoby	5a	15	3093	206,2	12
Kyrkostrand skola	4	21	4304	205	13
Normens skola	6b	12	2455	204,6	14
Purmo skola	1	15	3000	200	15
Jeppo skola	5-6	21	4115	195,9	16
Skogsparkens skola	1 a	15	2901	193,4	17
Edsevön koulu	5-6	13	2215	170,4	18
Centralskolan Kronoby	5b	15	2400	160	19
Ytterjeppo skola	5-6	28	4411	157,5	20
Nedervetil skola	2	17	2667	156,9	21
Jeppo Skola	3-4	15	2335	155,7	22
Söderby skola	1-6	26	3913	150,5	23
Metsäkulman koulu	5-6	16	2312	144,5	24
Normens skola	5b	14	2018	144,14	25
Metsäkulman koulu	3-4	12	1714	142,8	26
Munsala skola	5-6	12	1700	141,7	27
Skogsparkens skola	1 b	14	1980	141,4	28
Överesse skola	4	17	2368	139,3	29
Kyrkostrands förskola	förskola	25	3424	136,96	30
Centralskolan Kronoby	1	20	2602	130,1	31
Puumalan koulu	esikoulu	11	1390	126,4	32
Purmo skola	3	16	2020	126,3	33

Risö skola	2	20	2496	124,8	34
Heimbacka skola	4	16	1994	124,6	35
Purmo skola	4	22	2577	117,1	36
Ytterjeppo skola	1-2	19	2203	116	37
Purmo skola	5	22	2322	105,6	38
Jeppo skola	1-2	15	1569	104,6	39
Heimbacka skola	6	18	1859	103,3	40
Chydenius skola	3b	11	1105	100,45	41
Bennäs skola	1	11	1000	90,9	42
Villa skola	2	19	1700	89,5	43
Purmo skola	2	20	1769	88,5	44
Risö skola	3	29	2535	87,4	45
Bäckby skola	1-6	42	3661	87,17	46
Puumalan koulu	5-6	18	1566	87	47
Centralskolan Kronoby	3	21	1808	86,1	48
Risö skola	5	27	2259	83,7	49
Överesse skola	5	15	1249	83,3	50
Östensö skola	3-4	11	818	74,4	51
Risö skola	4	22	1508	68,6	52
Risö skola	1	23	1481	64,4	53
Östensö skola	1-2	11	689	62,6	54
Nedervetil skola	3	12	731	60,9	55
Metsäkulman koulu	1-2	10	587	58,7	56
Centralskolan Kronoby	4	12	701	58,4	57
Skogsparkens skola	2 a	15	864	57,6	58
Småbönders skola	hela skolan	22	1206	54,8	59
Överesse skola	6	20	979	49	60
Överesse skola	3	17	800	47,1	61
Risö skola	6	38	1730	45,5	62
Skogsparkens skola, förskolan	grupp 2	11	422	38,4	63
Salonkylän koulu	1-6	16	496	31	64
Centralskolan Kronoby	6b	20	508	26,7	65
Kyrkbackens skola	5	20	471	23,6	66
Puumalan koulu	3-4	16	274	17,1	67
Kyrkbackens skola	2	20	245	12,3	68
Centralskolan Kronoby	6a	19	80	4	69

Öppettider

■ Återvinningsstationerna på Terminalgatan i Karleby och i Pirilö i Jakobstad har öppet alla vardagar kl. 8–18 och på lördagarna från kl. 9–13.

Återvinningsstationen i Nykarleby har öppet måndagar kl. 14–18 och torsdagar kl. 12–18 samt första lördagen i månaden kl. 9–13.

Öppettider för alla våra återvinningsstationer finns i vår vägghalender och på våra webbsidor.

Storstädning på bondgårdarna

Det har varit storstädning på bondgårdarna i vår när Ekorosk ordnade insamling av jordbruksplaster. Hela 148 gårdar deltog i insamlingen som redan första gången samlade fler deltagare än metallinsamlingen, som ordnats i flera år varje höst.

2 ton per gård

Totalt samlades 294 840 kg jordbruksplaster in, det innebär att varje gård bidrog med nästan

2 ton på var. Insamlingen var alltså mycket lyckad. Ekorosk med fältförman Mats Koivusaalo i spetsen hämtade plasterna direkt från gården. Möjligheten att bli av med plasterna på ett smidigt sätt utan någon större arbetsinsats uppskattades. Tack vare det stora intresset ordnar Ekorosk en liknande insamling nästa vår. Se närmare uppgifter i vägghalendern som delas ut till alla hushåll inom verksamhetsområdet i slutet av året.

Byggandet av den nya deponin håller tidtabellen

■ Ekorosks nya deponi byggs som bäst i Storkohmo i Karleby och byggnadsarbetena går planenligt. Den nya deponin kan tas i bruk till hösten om sommaren blir torr och byggnadsarbetena kan framskrida i samma

takt. Bottnen som byggts på den nya deponin testas för närvarande, eftersom den ska uppfylla kraven som ställs i statsrådets beslut om deponier.

Den gamla deponin i Storkohmo stängdes 31.10.2007.

I väntan på att den nya deponin ska bli klar, så tas deponiavfall emot och lagras tillfälligt på det nya fältet för lagring av förorenade jordar.

Företagsrådgivare Marko Berg blickar ut över fältet där den nya deponin byggs. Den är ca 3,5 ha stor.

Sortera smink

Hudkräm, parfym och mascara, hur ska man sortera dem?

■ När mascaran är slut och burken med hudkräm tom, ska man sortera förpackningarna enligt materialet de är gjorda av. Det spelar ingen roll om det finns lite rester kvar av t.ex. läppstiftet. Är förpackningen gjord av plast ska den läggas i den ljusa påsen.

Kom ihåg att metallen alltid styr. Om förpackningen delvis är gjord av metall hör den hemma i metallinsamlingen. Tomma parfymflaskor och annan kosmetika som förvarats i glasflas-

kor eller glasförpackningar ska föras till glasinsamlingen. Om korken är av plast skruvar man av den och lägger den i den ljusa påsen.

Vid sorteringen av smink och kosmetika gäller alltså samma sorteringsmetoder som vid all annan sortering. Mera om sorteringen kan du läsa i vår broschyr Hemmets avfallsguide, som du kan ladda ner från våra webbsidor eller beställa gratis från avfallsrådgivningen på tfn. 785 4540.

”Under en söndagslunch i en engelsk familj har ingredienserna rest cirka 10.000 kilometer, men med närmat kunde distansen sänkas till 50 kilometer.”

”Havanna är den ekologiskt vettigaste staden, eftersom 90 procent av livsmedlen produceras i dess näromgivning.”

Helsinki University bulletin

Avfallshandlingen diskuteras flitigt också i Sverige

■ Avfall Sverige protesterar mot den ensidiga rapporteringen om avfallshandlingen i media. Man anser att informationen vinklas och att de kommunala bolagen förbises av medierna.

Organisationens VD Weine Wiqvist kommenterar bl.a. en artikel i tidningen Fokus på följande sätt.

”En mycket komplex samhällstjänst förenklas till ett ”krig” mellan två parter som utmålas som ”de goda” – dvs privata aktörer – och ”de onda”, vilka utgörs av kommunerna.”

”Vi, det vill säga kommunerna och deras bolag verkar för ökad återvinning och har inget emot privata aktörer. Kommunerna ser exempelvis till att 95 procent av allt hushållsavfall återvinns. Vad vi är emot, är att endast en part får komma till tals. Då blir rapporteringen både felaktig och ensidig.”

Så skriver alltså Avfall Sveriges VD Weine Wiqvist i en kommentar till en artikel i tidningen Fokus. Kommentaren är publicerad på webben i anslutning till artikeln och kommer också i en förkortad version i papperstidningen. Avfall Sverige är den svenska intresse- och branschorganisationen inom avfallshandling och återvinning. www.avfallsverige.se

Serviceavgiften för fritidsbostadens avfall

För den avfallsservice som Ekorosk erbjuder fritidsbosättningen upp bärs avfallsavgifter.

Avfallsavgiften är tadelad; en fast avgift och en tömningsavgift. En fritidsbostadsägare som är fast bosatt inom Ekorosks verksamhetsområde betalar en-

dast tömningsavgiften för det avfall de producerar på fritidsbostaden eftersom de redan betalar fast avgift för sin fasta bostad

En fritidsbostadsägare som är fast bosatt utanför Ekorosks verksamhetsområde betalar både fast avgift och tömningsavgift. Den fasta avgiften ger innehavaren till fritidsbostaden rätt att använda ekopunkter

och återvinningsstationer. Ekopunkterna är placerade centralt, t.ex. i nära anslutning till affärer eller andra ställen dit man ofta har ärende.

Den fasta avgiften är 16,42 €/år (inkl. moms 22 %).

Tömningsavgiften är indelad i tre olika avgiftsklasser utgående från Ekorosks servicenivå i det aktuella fritidsbostadsområdet. Se nedan

Nya insamlingspunkter för hushållsavfall från fritidsbostäderna 2008:

ALAHÄRMÄ

Återvinningsstationen
Kuoppalantie 18

KAUSTBY

Återvinningsstationen
Vissavedentie 6

KORTESJÄRVI

Återvinningsstationen
Ollinkankaantie 94

RÄYRINKI

Återvinningsstationen
Patanantie 331

VETIL

Återvinningsstationen
Äijäpatintie 8

Hushållsavfall från fritidsbostäderna tas emot under återvinningsstationernas öppettider.

SERVICENIVÅ	TÖMNINGSAVGIFT/ÅR (inkl. moms 22 %)
1. Områdesinsamlingskärl på fritidsbostadsområdet eller vid den småbåtshamn som används eller längs med den led som används till och från fritidsbostaden.	25,-
2. Områdesinsamlingskärl inte på fritidsbostadsområdet eller vid den småbåtshamn som används, men längs med den huvudsakliga led som används till fritidsbostaden.	15,-
3. Områdesinsamlingskärl inte på fritidsbostadsområdet eller vid den småbåtshamn som används, ej heller längs med den huvudsakliga led som används till fritidsbostaden.	10,-

Ansvärlig utgivare /
Vastaava julkaisija
Olli Ahllund, Ab Ekorosk Oy
Spituholmsvägen 90,
68600 Jakobstad
Launisaarentie 90,
68600 Pietarsaari
(06) 781 4500
Fax (06) 781 4529

Redaktionsråd /
Toimitusneuvosto
Pia Grankvist, Olav Hansén,
Sonja Frilund

Produktion / Tuotanto
Pia Grankvist, Ab Ekorosk Oy

Projektleddare /
Hankkeenvetäjä
Pia Grankvist, Ab Ekorosk Oy

Layout
Elina Korpiaho, Art-Print Oy

Tryckeri / Painopaikka
Art-Print 2008

Ullava Pohjanmaan Jätelautakunnan alaisuuteen - kuntaliitoksen myötä

Kun Ullava vuodenvaihteessa liittyy Kokkolan kaupunkiin, tulee seutu samalla Pohjanmaan Jätelautakunnan alaisuuteen. Pohjanmaan Jätelautakunta on Ekorosk Oy:n 14 jäsenkunnan yhteinen lautakunta, jonka vastuualueeseen kuuluu asutuksen jätehuolto.

Jätelautakunnan tehtäviin kuuluu laatia jätehuoltomääräyksiä, antaa yleisiä ohjeita sekä hyväksyä kotitalouksiin kohdistuvat taksat. Jätelautakunnan jätehuoltomääräykset ovat jätelaitos Ekorosk Oy:n toiminnan perustana. Jäsenyys Pohjanmaan Jätelautakunnassa merkitsee ullavalaisille jätelaitoksen vaihtumista. Vuodenvaihteesta Ekorosk Oy käsittelee ullavalaisien jätteet.

Erilaiset määräykset

Pohjanmaan Jätelautakunnan jätehuoltomääräykset eroavat jonkun verran aikaisemmin voimassa olleista määräyksistä. Esimerkiksi tällä alueella on kotitalousjätteet lajiteltava bio- ja energiajätteisiin (lisää siitä tämän lehden sivulla 10). Täällä on myös sopimusperusteinen jätteenkuljetus, mikä merkitsee, että kaikki kiinteistöt voivat itse valita oman kuljetusliikkeensä.

Muitakin eroja nykyiseen järjestelmään löytyy. Jäteastian tyhjennysväli on kaksi viikkoa. Jos kiinteistöllä syntyy vain energiajätettä koska biojätteet kompostoidaan, voidaan anomuksesta pidetään tyhjennysväliä neljään viikkoon Jätelautakunnan luvalla. Jos kiinteistössä

Ekoroskin kenttäesimies Mats Koivusalo tutustuu Ullavan ekopisteisiin.

syntyy muuten vähän kotitalousjätettä, voivat sen asukkaat ylläpitää yhteistä jäteastiaa lähellä asuvan naapurin kanssa. Tästä on myös erikseen sovittava Pohjanmaan Jätelautakunnan kanssa.

Ekopisteet säilyvät

Monikin asia pysyy ennallaan. Ekopisteet säilyvät entisissä paikoissaan ja hyötykäyttöaseman aukioloajat jopa lisäänty-

vät. Vuodenvaihteesta ullavalaiset voivat vierailta maksutta hyötykäyttöasemalla, koska Ekorosk ei peri vastaanottomaksua hyötykäyttöasemalle toimitetuista tavaroista. Jätelautakunnan määräyksestä peritään tilalle kiinteätä maksua alueen kaikilta talouksilta. Ekoroskin toimintaan kuuluu myös järjestää vapaa-ajan asuntojen kotitalousjätteelle astioita. Lue lisää siitä tämän lehden sivulta 8.

Pohjanmaan Jätelautakunnan jäte-

huoltomääräyksiin voi tutustua jätelautakunnan nettisivuilla osoitteessa www.ekoso.fi. Jätelautakunta laatii määräykset ja kunkin kunnan ympäristösihteerin valvoo niiden ylläpitämistä, Ullavan kohdalla tämä on Kokkolan kaupungin ympäristöpalvelujen tehtävä. Myös Ekoroskin toimintaan voi tutustua netissä osoitteesta www.ekorosk.fi.

PIA GRANKVIST

Lähellä tuotettu tomaatti on tuttu ja turvallinen

Österbackan Puutarhan tomaatinpunainen pakettiauto on tuttu näky Teerijärvellä, Kaustisella ja Vetelissä. Puutarhan tomaatit, kurkut ja salaattit tuodaan lähikauppaan tuoreina kahdesti viikossa.

Maanantait ja torstait ovat viikon kiireisimmät päivät Österbackan Puutarhassa, koska silloin toimitetaan alueen lähikauppoihin tuoreita vihanneksia. Punainen pakettiauto kulkee vikkelästi kyläteillä ja alueen asukkaat arvostavatkin omaa viljelijäänsä sen verran, että saivat erään lähialueen kauppiaan ylipuhuttua ottamaan Österbackan tomaatteja valikoimaansa.

- Asiakkaat suuttuivat kun oman viljelijän tuotteet eivät löytyneet kaupan hyllyistä, kertoo Sune Österbacka hiljaa

hymyillen.

Lähirookaa arvostetaan tuoreutensa ansiosta. Vastapöimittu tomaatti toimitetaan suoraan kauppaan, se ei kulje mihinkään keskusvarastoon odottamaan jakelua.

- Lähikaupan vihannesmyyjä kertoi, että meidän vihannekset eivät tuota juuri lainkaan hävikkiä, koska ne tulevat tuoreina kauppaan, Sune sanoo.

Perusteellinen puutarhuri onkin pohjittanut kasvihuoneviljeltyjen vihanneksien vaikutusta ilmaston muutokseen.

- Siinä on monta näkökulmaa. Kasvihuoneen ympärivuotinen käyttö kuluttaa vähemmän energiaa tomaattikiloa kohti kuin kesätomaatin viljeleminen, koska tomaatteja tuotetaan enemmän. Toisaalta lämpimämmässä ilmastossa viljelty tomaattikilo kuluttaa vähiten ener-

INFO

ÖSTERBACKAN PUUTARHA, Kortjärvi

- perheyritys, perustettu 1967
- kasvihuoneiden pinta-ala 4500 m²
- viljelee tomaatteja, kurkkuja, jääsalaattia ja kesäkukkia
- työllistää 3 perheenjäsentä, 2 kokopäivätyöntekijää, 2 puoli-päivätyöntekijää ja 2 sesonkityöntekijää

gia. Mutta sen kuljettaminen tänne kuluttaa paljon energiaa ja vie niin paljon aikaa, että tomaatin laatu on säilytettävä erilaisilla kemikaaleilla ja tekokonsteilla, Sune pohtii. Hän toteaa, ettei hän osaisikaan tuottaa tomaattia, joka säilyisi yhtä pitkään kuin ulkomailta tuodut tomaatit. Se pistää ainakin minut miettimään, millä keinoilla ulkomaiset tomaatit on tuotettu.

PIA GRANKVIST

Paikan päälle puutarhaankin pääsee ostamaan pihapuodista tuoreita vihanneksia tai kesäkukkia. Gun-Viol Österbacka vastaa kesäkukkien viljelystä ja palvelee pihapuodissa.

LÄHIRUOKA

Erään määritelmän mukaan lähiruokaa on kaikki ruoka, joka on kasvanut sillä alueella, minkä voi nähdä oman kyläkirkon tornista. Maa- ja metsätalousministeriön lähiruokatyöryhmän

mukaan lähiruoka on ruoantuotantoa ja -kulutusta, joka käyttää oman alueen raaka-aineita ja tuotantopanoksia ja näin edistää aluetaloutta ja työllisyyttä. Maantieteellistä aluetta ei tarvitse

rajata kovin ahtaasti. Se voi olla kunta, maakunta tai talousalue.

Lähde: www.martat.fi